

Ακυρώσιμες Συναλλαγές στο Δίκαιο Αφερεγγυότητας

ΑΝΤΡΗ ΚΥΠΡΙΔΗΜΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΑΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ, INSOL FELLOW

Περιεχόμενα

1. Τι είναι οι ακυρώσιμες συναλλαγές?
2. Ακυρώσιμες Συναλλαγές μετά την έναρξη της διαδικασίας
3. Ακυρώσιμες Συναλλαγές πριν την έναρξη της διαδικασίας
  - Προτίμηση
  - Κυμαινόμενη Επιβάρυνση
  - Διάταγμα Κατάσχεσης
  - Συμψηφισμός
  - Χωρίς αξιόλογη αντιπαροχή
  - Δόλια Μεταβίβαση
  - Δόλιες Συναλλαγές και Ευθύνη Διευθυντών
5. Εξελίξεις στο νομοθετικό πλαίσιο

Τι είναι οι ακυρώσιμες συναλλαγές?

Συναλλαγές που ολοκληρώθηκαν πριν ή αμέσως μετά την έναρξη μίας διαδικασίας αφερεγγυότητας, η εγκυρότητα των οποίων δύναται να αμφισβητηθεί λόγω της αφερεγγυότητας του οφειλέτη και η συναλλαγή να ακυρωθεί, με σκοπό την επαναφορά στην πρότερα κατάσταση.

Γενικές προϋποθέσεις

- Η συναλλαγή ολοκληρώθηκε με πράξη ή παράλειψη
  - Που έγινε από τον οφειλέτη ή άλλο τρίτο πρόσωπο
  - Η συναλλαγή πραγματοποιήθηκε πριν ή αμέσως μετά την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας
  - Ο οφειλέτης ήταν ήδη αφερέγγυος κατά την τέλεση της συναλλαγής
  - Η συναλλαγή είναι επιζήμια για το σύνολο των πιστωτών του οφειλέτη
-

Μετά την έναρξη της εκκαθάρισης

[Κεφ. 113 Αρ. 216] «Κατά την εκκαθάριση εταιρείας από το Δικαστήριο οποιαδήποτε διάθεση της ιδιοκτησίας της εταιρείας, περιλαμβανομένων και αγώγιμων δικαιωμάτων, και οποιαδήποτε μεταβίβαση μετοχών, ή αλλαγή της υπόστασης των μελών της εταιρείας, που γίνεται μετά την έναρξη της εκκαθάρισης είναι άκυρη, εκτός αν το Δικαστήριο διατάξει διαφορετικά».

[Κεφ. 113 Αρ. 217] «Όταν εταιρεία εκκαθαρίζεται από το Δικαστήριο, οποιαδήποτε κατάσχεση στα χέρια τρίτου, μεσεγγύηση, κατάσχεση ή εκτέλεση που αρχίζει εναντίον την περιουσίας ή αντικειμένων της εταιρείας μετά την έναρξη της εκκαθάρισης είναι εξολοκλήρου άκυρη».

Μετά την έναρξη της πτώχευσης

Με την έκδοση διατάγματος πτώχευσης
[Κεφ. 5 Αρ. 9(1)] «(...) κανένας πιστωτής στον οποίο ο πτωχεύσας οφείλει αναφορικά με οποιοδήποτε χρέος που δύναται να επαληθευτεί σε πτώχευση, δε θα έχει οποιαδήποτε θεραπεία εναντίον της περιουσίας ή του προσώπου του πτωχεύσαντα σχετικά με το χρέος ή θα εγείρει οποιαδήποτε αγωγή ή νόμιμη διαδικασία, εκτός κατόπι άδειας του Δικαστηρίου».

(6) «κανένας πιστωτής δεν θα δικαιούται να εγγράψει απόφαση ή υποθήκη ή οποιαδήποτε άλλη επιβάρυνση επί της περιουσίας του χρεώστη»

Ακυρώσιμες
Συναλλαγές
πριν την
έναρξη της
διαδικασίας

Προτίμηση

[Κεφ. 113, αρ. 301] «(1) Οποιαδήποτε επιβάρυνση, υποθήκη, παράδοση αγαθών, πληρωμή, εκτέλεση ή άλλη πράξη που σχετίζεται με ιδιοκτησία που έγινε από ή εναντίον εταιρείας μέσα σε 6 μήνες από την έναρξη της εκκαθάρισης της, που αν εγίνετο από ή εναντίον φυσικού προσώπου μέσα σε 6 μήνες από την αίτηση πτώχευσης, θα λογιζόταν (...) ως δόλια προτίμηση, στην περίπτωση εκκαθάρισης της εταιρείας λογίζεται δόλια προτίμηση των πιστωτών της και ακολουθως ακυρώνεται»

Έναρξη της εκκαθάρισης [Κεφ. 113, Αρ. 218]

- με την έγκριση σχετικού ψηφίσματος της εταιρείας ή
- από το χρόνο υποβολής της αίτησης για εκκαθάριση της εταιρείας

Προτίμηση

[Κεφ. 5, αρ. 47] «(1) Κάθε εκχώρηση ή μεταβίβαση περιουσίας, ή επιβάρυνση σε αυτή, κάθε πληρωμή που έγινε, κάθε υποχρέωση που αναλήφθηκε και κάθε δικαστική διαδικασία που λήφθηκε από πρόσωπο ή υποβλήθηκε σε πρόσωπο ανίκανο να πληρώσει από δικά του χρήματα τα χρέη του, εφόσον κατεστάθηκαν πληρωτέα από δικά του χρήματα προς όφελος πιστωτή (...) με σκοπό την προτίμηση του πιστωτή αυτού έναντι των άλλων πιστωτών, θεωρείται δόλια και άκυρη έναντι του διαχειριστή της πτώχευσης, αν το πρόσωπο που ενήργησε, πλήρωσε ή υποβλήθηκε στα ίδια κηρυχτεί σε πτώχευση με βάση αίτηση πτώχευσης που υποβλήθηκε μέσα σε 3 μήνες από την ημερομηνία της ενέργειας, λήψης, πληρωμής ή της επιβολής των ιδίων»

«με σκοπό την προτίμηση...»

Στην Επίσημος Παραλήπτης ως εκκαθαριστής της εταιρείας Cyfelco Ltd v. Memira Genesis Ltd (Αίτηση αρ. 189/08, 21/07/2017)

το Δικαστήριο αποφάσισε ότι η εν λόγω συναλλαγή αποτελούσε δόλια προτίμηση έχοντας καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το αποτέλεσμα αυτής της συναλλαγής ήταν να πληρωθεί ο εν λόγω πιστωτής κατά προτεραιότητα έναντι όλων των άλλων πιστωτών και ότι ο εναγόμενος δεν είχε ενεργήσει καλή τη πίστει.

«με σκοπό την προτίμηση...»

Στην υπόθεση **Elias Neocleous & Co LLC v. Magia Old People's Home** (Αίτηση 250/2016, 4/12/2018) το Δικαστήριο απέφυγε επίσης να εξετάσει την προϋπόθεση του «σκοπού» και προχώρησε στον προσδιορισμό του κατά πόσον οι συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν είχαν ως αποτέλεσμα ο εν λόγω πιστωτής να έχει προτεραιότητα έναντι όλων των άλλων πιστωτών, σε βαθμό που αυτό να αποτελεί απόκλιση από τους κανόνες προτεραιότητας πιστωτών του αρ. 300, Κεφ. 113. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το αρ.300 προηγείται αμέσως της διάταξης του περί Εταιρειών Νόμου περί προτιμήσεων, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το αρ.301 για τις προτιμήσεις αποσκοπεί στη διασφάλιση της τήρησης των διατάξεων για την προτεραιότητα των πιστωτών του αρ.300.

Προτίμηση – αποτέλεσμα

[Κεφ. 5 αρ. 47(2)] «Το άρθρο αυτό δεν επηρεάζει τα δικαιώματα οποιουδήποτε προσώπου που εξασφαλίζει τίτλο καλή τη πίστει και έναντι αξιόλογης αντιπαροχής μέσω ή από πιστωτή του πτωχεύσαντα». *

[Κεφ. 113 αρ. 302] «το πρόσωπο που έτυχε της προτίμησης υπόκειται στις ίδιες υποχρεώσεις, και έχει τα ίδια δικαιώματα, όπως αν είχε αναλάβει προσωπικά ευθύνη ως εγγυητής για το χρέος κατά την έκταση της επιβάρυνσης πάνω στην περιουσία ή την αξία του συμφέροντος του, οποιοδήποτε είναι το λιγότερο».

Κυμαινόμενη Επιβάρυνση

[Κεφ. 113 αρ.303] «Όταν εταιρεία βρίσκεται σε εκκαθάριση, κυμαινόμενη επιβάρυνση πάνω στην επιχείρηση ή την περιουσία της εταιρείας που συστάθηκε μέσα σε 12 μήνες από την έναρξη της εκκαθάρισης είναι άκυρη, εκτός αν αποδειχτεί ότι η εταιρεία ήταν φερέγγυα αμέσως μετά τη σύσταση της επιβάρυνσης, με εξαίρεση οποιοδήποτε ποσό που καταβλήθηκε στην εταιρεία κατά ή μετά τη σύσταση και ως αντιπαροχή της επιβάρυνσης μαζί με τόκο (...)

Διάταγμα κατάσχεσης

[Κεφ. 113 αρ.305] «Όταν πιστωτής έχει εκδώσει εκτέλεση εναντίον των αγαθών ή ακίνητης περιουσίας εταιρείας ή έχει κατάσχει στα χέρια τρίτου οποιοδήποτε χρέος που οφείλεται στην εταιρεία, και στη συνέχεια η εταιρεία εκκαθαρίζεται, δεν θα δικαιούται να κατακρατήσει το όφελος που αποκόμισε από την εκτέλεση ή την κατάσχεση, εναντίον του εκκαθαριστή της εταιρείας, εκτός αν ο πιστωτής συμπλήρωσε την εκτέλεση ή κατάσχεση πριν από την έναρξη της εκκαθάρισης».

Διάταγμα κατάσχεσης

[Κεφ. 113 αρ.306] «(...) όταν οποιαδήποτε αγαθά εταιρείας λήφθηκαν στην εκτέλεση, και, πριν από την πώληση τους ή τη συμπλήρωση της εκτέλεσης με την είσπραξη ή ανάκτηση ολόκληρου του ποσού της κατάσχεσης, επιδίδεται στον εντεταμένο για την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων ειδοποίηση ότι έχει διοριστεί προσωρινός εκκαθαριστής ή ότι εκδόθηκε διάταγμα εκκαθάρισης ή ότι εγκρίθηκε ψήφισμα για εκούσια εκκαθάριση, ο εντεταλμένος για την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων (...) παραδίδει τα αγαθά ή χρήματα που δόθηκαν με τον τρόπο αυτό, και ο εκκαθαριστής δύναται να πωλήσει τα αγαθά, ή ικανοποιητικό μέρος τους, για το σκοπό ικανοποίησης εκείνης της επιβάρυνσης».

Συμψηφισμός

[Κεφ. 5 Αρ. 35]

Οι αμοιβαίες πιστώσεις μεταξύ του πτωχεύσαντα και οποιουδήποτε άλλου προσώπου που επαλήθευσε εναντίον του μπορούν να συμψηφιστούν, ΕΚΤΟΣ ΑΝ κατά τον χρόνο παραχώρησης της πίστωσης στον πτωχεύσαντα, είχε γνώση της πράξης πτώχευσης του.

Αξιόλογη αντιπαροχή

[Κεφ. 5 Αρ. 46]

Διάθεση περιουσίας που έγινε μέχρι 3 χρόνια πριν την πτώχευση είναι άκυρη έναντι του Διαχειριστή πτώχευσης ΕΚΤΟΣ αν:

- έγινε καλή τη πίστει και έναντι αξιόλογης αντιπαροχής
- έγινε ως αντιπαροχή γάμου
- έγινε προς σύζυγο ή τέκνα του πτωχεύσαντα και είχε περιήλθε σε αυτόν μετά τον γάμο, ως δικαίωμα του/της συζύγου

Αξιόλογη αντιπαροχή

[Κεφ. 5 Αρ. 46]

Για τους ίδιους λόγους μπορεί να είναι άκυρη έναντι του Διαχειριστή πτώχευσης και πράξη που έγινε μέχρι 10 χρόνια πριν την πτώχευση, αν ο χρεώστης κατά την τέλεση της πράξης αυτής ήταν ανίκανος να πληρώσει τα χρέη του.

Βάρος απόδειξης: στο μέρος που επωφελήθηκε από την πράξη να αποδείξει ότι ο χρεώστης ήταν ικανός για αποπληρωμή!

[Κεφ. 5 Αρ. 3 (α) – (γ)] ΠΡΑΞΗ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ

Αν ο χρεώστης προβεί σε οποιαδήποτε συναλλαγή που σε περίπτωση πτώχευσης του θα θεωρείτο ακυρώσιμη συναλλαγή = αυτό από μόνο του συνιστά πράξη πτώχευσης

Δόλιες

Μεταβιβάσεις

Περί Δόλιων Μεταβιβάσεων Νόμος

Διάθεση περιουσίας που έγινε «με πρόθεση να παρεμποδίσει ή καθυστερήσει τους πιστωτές του ή οποιοδήποτε από αυτούς να ανακτήσουν από αυτόν τα χρέη τους» θεωρείται δόλια και θα είναι άκυρη.

Σε περιπτώσεις διάθεσης περιουσίας προς συγγενή μέχρι 2^{ου} βαθμού χωρίς «καλή αντιπαροχή» δημιουργείται μαχητό τεκμήριο και εναπόκειται στον δικαιοπάροχο/ εκχωρητή να αποδείξει ότι η πράξη έγινε καλή τη πίστη.

Ευθύνη Διευθυντών

[Κεφ. 113 Αρ. 307] Πρώην ή υφιστάμενος αξιωματούχος εταιρείας που εκκαθαρίζεται με οποιονδήποτε τρόπο είναι ένοχος αδικήματος αν κατά την εκκαθάριση της εταιρείας ή μέχρι 12 μήνες πριν:

- αποκρύπτει ή μετακινεί δόλια μέρος της περιουσίας της Co
- αποκρύπτει, καταστρέφει, παραποιεί έγγραφα της Co
- διενεργεί ψεύτικη καταχώρηση σε έγγραφο της Co
- δόλια αλλάζει ή αποχωρίζεται έγγραφο της Co
- παρουσιάζει λογαριασμούς με εικονικές ζημιές της εταιρείας
- αποκτά περιουσία της Co ή για την Co ή πίστωση προσωπική ή για την Co έναντι περιουσίας της Co με ψευδείς παραστάσεις ή δόλο

Ευθύνη Διευθυντών

[Κεφ. 113 Αρ. 309] Πρώην ή υφιστάμενος αξιωματούχος εταιρείας που εκκαθαρίζεται με οποιονδήποτε τρόπο μεταγενέστερα είναι ένοχος αδικήματος αν:

- προέτρεψε με δόλο ή ψευδείς παραστάσεις πρόσωπο να δώσει πίστωση στην Co
- έκανε ή προκάλεσε μεταβίβαση, επιβάρυνση ή δωρεά περιουσίας της εταιρείας ή ανέχτηκε κατάσχεση της με πρόθεση καταδολίευσης των πιστωτών της Co
- απέκρυψε ή μετακίνησε περιουσία της Co με πρόθεση καταδολίευσης των πιστωτών της Co

Δόλιες Συναλλαγές

[Κεφ. 113 Αρ. 311]

« Αν κατά την πορεία εκκαθάρισης της εταιρείας φαίνεται ότι οποιαδήποτε εργασία της εταιρείας διεξήχθη με πρόθεση καταδολίευσης των πιστωτών της εταιρείας ή πιστωτές οποιουδήποτε άλλου προσώπου ή για οποιοδήποτε δόλιο σκοπό, το Δικαστήριο (...) δύναται (...) να δηλώσει ότι οποιαδήποτε πρόσωπα που εσκεμμένα έλαβαν μέρος στη διεξαγωγή της εργασίας με τον πιο πάνω αναφερόμενο τρόπο είναι προσωπικά υπεύθυνα, χωρίς οποιοδήποτε περιορισμό ευθύνης, για όλα ή οποιαδήποτε χρέη ή υποχρεώσεις της εταιρείας που το Δικαστήριο δυνατό να διατάξει».

Δόλιες Συναλλαγές

[Κεφ. 113 Αρ. 312]

« Αν κατά την διάρκεια εκκαθάρισης της εταιρείας φαίνεται ότι οποιοδήποτε πρόσωπο (μέτοχος, ιδρυτής, διευθυντής διαχειριστής) καταχράστηκε ή κατακράτησε, ή είναι υπεύθυνος ή υπόλογος, για οποιαδήποτε χρήματα ή περιουσία της εταιρείας, ή είναι ένοχος παράβασης ή αθέτησης εμπιστεύματος σχετικά με την εταιρεία, το Δικαστήριο δύναται (...) να εξετάσει τη διαγωγή του (...) και να τον εξαναγκάσει να επιστρέψει ή αποκαταστήσει τα χρήματα ή περιουσία ή οποιοδήποτε μέρος του αντίστοιχα, με τόκο (...) ή να συνεισφέρει τέτοιο ποσό στο ενεργητικό της εταιρείας με μορφή αποζημίωσης (...) όπως το Δικαστήριο θεωρεί δίκαιο».

Δόλιες Συναλλαγές

Η αρχή στην *Hampshire Land* όπως επεξηγείται στην απόφαση Moore Stephens (A Firm) v. Stone & Rolls Ltd (in liquidation) [2008]

“The essence of the principle is therefore that a company will not have attributed to it knowledge of a fraud when that fraud is being practiced on the company itself. The law does not attribute knowledge of a deception to the person who is being deceived.” *

Δόλιες Συναλλαγές

Bank of India v. Morris [2005] BCC 739: Ο εκκαθαριστής της εταιρείας προώθησε αίτηση εναντίον της Τράπεζας ως συνεργό σε δόλιες συναλλαγές (fraudulent trading) της εταιρείας που ήταν εις γνώση της Τράπεζας. Το ΔΣ της Τράπεζας είχε όντως ενημερωθεί για κάποιες πράξεις από ένα εκ των Διευθυντών της και αποδέχθηκαν τις διαβεβαιώσεις του. Το Δικαστήριο αποφάσισε ότι η Τράπεζα ήταν συνεργός και διέταξε συνεισφορά της Τράπεζας στις αποζημιώσεις. Το Εφετείο, σε έφεση που προωθήθηκε από την Τράπεζα, επικύρωσε την απόφαση αυτή σχολιάζοντας ότι δεν μπορεί να εφαρμοστεί εδώ το Hampshire Land principle γιατί οι δόλιες συναλλαγές δεν στόχευαν στην εξαπάτηση της Τράπεζας.

Εξελίξεις στο νομοθετικό πλαίσιο

[Κεφ. 113 Αρ. 169Ζ]

«Σε περίπτωση κατά την οποία, κατά οποιοδήποτε χρόνο υφίσταται πιθανότητα αφερεγγυότητας, καθ' όλη τη διάρκεια του εν λόγω χρόνου οι σύμβουλοι της εταιρείας, κατά την άσκηση των εξουσιών τους, λαμβάνουν υπόψη τα ακόλουθα:

- τα συμφέροντα των πιστωτών, των μελών και άλλων ενδιαφερόμενων μερών,
- την ανάγκη λήψης μέτρων για αποφυγή της αφερεγγυότητας, και
- την ανάγκη όπως απέχουν από πράξεις με πρόθεση ή βαριά αμέλεια που απειλούν τη βιωσιμότητα της εταιρείας

Εξελίξεις στο νομοθετικό πλαίσιο

[Κεφ. 113 Αρ. 202Ν]

«πιθανότητα αφερεγγυότητας

σημαίνει την περίπτωση που κατά την άποψη των συμβούλων της εταιρείας ή του Δικαστηρίου, είναι εύλογα πιθανόν η εταιρεία να καταστεί αφερέγγυα εντός δώδεκα (12) μηνών».

Πρόταση Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών της νομοθεσίας περί αφερεγγυότητας

Κεφάλαιο 2 – Ακυρώσιμες Συναλλαγές

- Προτίμηση
- Χωρίς Αξιόλογη Αντιπαροχή,
- Πράξεις εκ προθέσεων επιζήμιες στους πιστωτές,
- Συνέπειες

Πρόταση Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών της νομοθεσίας περί αφερεγγυότητας

Κεφάλαιο 3 – Ανίχνευση των περιουσιακών στοιχείων

- Πρόσβαση σε πληροφορίες τραπεζικών λογαριασμών από ορισμένα Δικαστήρια
- Πρόσβαση των συμβούλων αφερεγγυότητας στα μητρώα πραγματικών δικαιούχων
- Πρόσβαση των συμβούλων αφερεγγυότητας στα εθνικά μητρώα περιουσιακών στοιχείων